

Programverksamhet

Norges nationaldag den 17 maj firas på säteriet eftersom Sundsby har starka norska kopplingar. På Sundsby firas varje år Margaretas namnsdag den 20 juli. Utöver detta anordnas en rad olika arrangemang på Sundsby.

Visningar på Sundsby

Du kan välja att se Sundsby säteri och dess historia på olika sätt. Hyr en digitalguide och gå runt i din egen takt medan du hör om allt som hänt på säteriet genom åren. Berättelser, musik och faktarutor gör digitalguiden till en upplevelse. Digitalguiden hyr du i gårdsbutiken. Föredrar du en historisk vandring, visar och berättar kunniga guider om Sundsby för privata grupper.

Kaffehus, bageri och gårdsbutik

Kaffehuset serverar både kalla och varma rätter, kaffe och hembakat. Allt bröd är bakat i det egna bageriet och brödet finns att köpa i gårdsbutiken. I butiken säljs också Sundsbysmycket, en kopia av det smycke som hittades vid en utgrävning på 1960-talet. Originalen finns på Bohusläns museum.

På Sundsby finns även föreningen "Bohuslän erbjuder" som är ett nätverk av lokala odlare som säljer sina produkter.

Möteslokaler

Det finns en möteslokal/matsal i anslutning till kaffehuset som hyrs ut till mindre sällskap. Inom området finns fler lokaler att hyra för mindre grupper.

Öppettider på Sundsby

Park och naturstigar är öppna dagligen året runt. För information om aktuella öppettider, se Tjörns kommuns hemsida: www.tjorn.se/sundsbyseateri

Inträdet till Sundsby är gratis utom vid särskilda arrangemang.

Kontakt

Sundsby: 0304-60 11 77, sundsby@tjorn.se
Bokning, guide: 0304-60 11 77
Kaffehuset i Sundsby: 0304-66 60 32

Turistinformation

finns i gårdsbutiken på Sundsby säteri.
Tfn: 0304-60 10 16, turistbyran@tjorn.se

Foto, omslag: Ann-Louise Svensson
Övriga foton: Maria Johannessen

Sundsby säteri

På Sundsby säteri finns mycket att upptäcka – både inom natur och kultur. Sundsby bjuder på en spännande och intressant historia med flera naturstigar och ett vackert parklandskap.

Sundsby säteri

Sundsby säteri ligger på ön Mjörn i Tjörns kommun i Bohuslän. Gården med den omgivande parken ligger vackert inbäddad bland lövskogar, havsvikar och berg. Den gamla medeltida vägen löper genom säteriets park och gårdsplan. I parken finns den gamla karpdammen som är 1000 alnar lång (590 meter) och ligger i skydd av en hög bergrygg.

I mer än 320 år har Sundsby säteri varit utarrenderat och få personer har tidigare haft möjlighet att besöka området. År 2003 köpte Tjörns kommun Sundsby av *Kungliga- och Hvitfeldtska stipendiestiftelsen* vilket gjorde det möjligt att öppna säteriet som ett besöksmål för allmänheten.

Målning av G Brusewitz 1858. Margareta Huitfeldt dikterar sitt testamente på Sundsby den 22 januari 1664.

Historisk bakgrund

Sundsby nämns första gången år 1388. Släkten Green som bestod av lagmän och domare, ägde gården fram till 1625 då Margareta Huitfeldt ärvde den av sin mormor Gurun Green. Margareta gifte sig med den kungliga ämbetsmannen Tomas Dyre och flyttade till Sundsby 1635. De fick tre barn som dog redan i unga år.

Margareta blev änka 1651. Hon testamenterade hela sitt godsinnhav, som då bestod av alla ägorna kring Sundsby säteri och Åby säteri i norra Bohuslän, till en stipendiestiftelse som skulle hjälpa ungdomar från Bohuslän att genomgå prästutbildningen vid Göteborgs

gymnasium. Gymnasiet låg vid Domkyrkan i Göteborg. Det är den näst största jorddonationen som någonsin gjorts i Sverige. Efter Margaretas död år 1683 utarrenderades Sundsby och under de 320 år som har förflutit fram till idag har arrendatorerna avlöst varandra.

Byggnaderna

På Sundsby säteri har det genom tiderna funnits många olika byggnader. Det stora huset som beskrivs i inventarieförteckningen efter Tomas Dyre år 1651, brann ner 1720. Endast källarummen under dagens hus vittnar om den äldre byggnaden. År 1726 stod en ny huvudbyggnad klar. Den dömdes dock ut och revs senare. Nya flyglar byggdes 1773 och den säteribygnad som finns idag stod klar 1787.

Olika slags ekonomibygnader har genom åren ersatt varandra. Förutom huvudbyggnaden och de två flyglarna finns magasinet, toalettbyggnaden, källarvinden, stenmagasinet och trädgårdsmästarbostaden.

I anslutning till trädgårdsmästarbostaden finns ett vinkast från 1870-talet med vinstockar som är över 100 år gamla. Sundsby har fått bidrag från Länsstyrelsen i Göteborg för att rekonstruera vinkastet.

Byggnadsarkeologisk undersökning

I källaren till det befintliga huset finns rester efter det medeltida huset och *Kungliga- och Hvitfeldtska stiftel-*

sen har bidragit till en arkeologisk utgrävning. Utgrävningen kan förhoppningsvis ge svar på hur de äldre byggnaderna verkligen såg ut. Vad döljer sig under källarens tjocka golvlager och bakom de igenmurade dörröppningarna?

Sundsbylederna

Det finns flera vandringsleder av varierande svårighetsgrad i Sundsbyns omgivning. Den längsta är 4,2 km. Lederna utgår från parkeringen vid dammens södra del.

Stigarna och lederna erbjuder vackra vandringar med hänförande utsikt och går genom varierande natur och växtlighet. Här finns flera "grottor" bildade av nerrasade stenblock och från bergstoppen Solklinten syns Stigfjordens naturreservat. Det finns rast- och grillplatser längs flera av lederna.

Utställningen

I Östra flygeln finns en kulturhistorisk utställning om Margareta Huitfeldt och Sundsby säteri. På vår dator kan du klicka dig fram från ett århundrade till ett annat och se hur gården förändrats genom tiderna.